

Telefon-szám: 52.

Szerkesztőség:

Rimaszombatban, Erzsébet-tér 9. szám. Ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden közlemény és levelezés.

Bélyegtelen levelet nem fogadunk el.

Kéziratot nem adunk vissza.

Az előfizetés díja:

Egész évre . . . 8 korona.
Fél évre . . . 4 korona.
Negyedévre . . . 2 korona.
Egyes szám ára 20 allér.

GÖMÖR-KISHONT

VÁRMEGYEI KÖZLÖNY.

A Gömörvármegyei községi- és körjegyző-egylet hivatalos lapja.

MEGJELENIK HETENKÉNT EGYSZER: VASÁRNAP.

Felelős szerkesztő: KOMÁROMY ISTVÁN.

Telefon-szám: 52.

Kiadóhivatal:

Rimaszombatban, Erzsébet-tér 9. szám alatt — a könyvnyomdában. — Ide intézendők a kiadóhivatali illető előfizetés, hirdetemény, nyilttér és egyéb felszólalás.

A hirdetés díja:

Egy háromhasábos petitsor térfogata 15 allér. Többeszirosi hirdetésnél árkedvezmény. Nyilttér sora 50 fill.

Felülízetések és egyéb nyugtázások közlési díja soronként 10 allér.

Előfizetést elfogad a „Gömör-Kishont” kiadóhivatala, nemkülönbén minden hazai postahivatal, az előfizetés legcélszerűbben postautalványon eszközölhető. Hirdetést csak a kiadóhivatal vesz fel.

Október 6.

Olyan régen volt már, mikor ez a nap a megrendítő gyászos események szomorú valóságára virradt fel és gyászruhába öltöztette az egész magyar nemzetet. Az egész nemzet sirása, elfojtott zokogása törte meg néha-néha az elnyomatás szomorú sötét éjszakáját.

Azóta megbocsátottuk már, azóta kibékültünk már, de végképen elfeledni nem tudjuk. Nem is lehet az, hogy egy nemzet halátlan lehessen az ő legjobbjai iránt, a kik vérükkel irták oda az akasztófára, hogy mennyire szerették a hazát, a nemzetet. Halátlanság volna, ha a magyar nemzet valaha meg tudna feledkezni azokról a hősookról, a kik 1849. október 6-ikán vértanuhalált haltak érette!

Az igazságot, az eszmét azonban állandóan elnyomni nem lehet! Egy ideig lehet visszafojtani, de azután annál elemibb erővel emeli föl sirja födelét és kitorve a föld alól, lángbetűkkel írja föl a nevét az emberek szívébe és világit az egek magasságán a legtávolabbi határokig.

A mi igazságunk, a mi eszménk is föltámadt azóta rég október 6-iki sirjából, habár a szent békekedveért nem is bontotta ki egészen szárnyait, de nem hiányoznak azok a szárnyak, csak várnia kell azoknak megerősödésére.

Addig, míg ez a minden magyar szívtől hön óhajtott idő bekövetkeznék, ünnepeljük kegyelettel azoknak a nagy hősoeknek emlékeztét évéről-évre, a kiket a magyar szabadságért hurezolt bitófára a nemzeti jogokat eltipró önkényuralom.

Ha az ő emlékeztetőknek hálás szívvel áldozzuk ezt a gyászos napot: azzal saját szíveinkben is erősítjük az igaz honszerelmet, a mely tettekben nyilvánul és fáradni, küzdeni kész hazánk, nemzetünk jövő boldogulásáért! —h—

Tanítóink internátusának kérdéséről.

(!) A f. évi augusztus hóban tartott tanítói közgyűlés foglalkozott részletesebben és tárgyilagossabban a vármegyei tanítók internátusának kérdésével.

Régi óhajuk tanítóinknak, hogy neveltetésre

szoruló gyermekeiket, egy megfelelő helyre, kellő gondozás mellett elhelyezhessék.

Ezen álmuk vált már-már valóra, a mikor a tornaljai közgyűlés Bihary István kir. s. tanfelügyelő tervezete alapján és éppen vármegyénk kir. tanfelügyelőjének indítványára egyhangulag kimondta elvileg a városunkban levő régi ref. gimnázium épületének megvételét és egy bizottságot küldött ki, hogy az előadói tervezetben foglalt szám adatok felülvizsgálása után, a mennyiben azokat elfogadhatóknak találja, az épület azonnali megvételére és az internátus beállításának előkészítése iránt intézkedjék.

Nagy reménységgel nézett vármegyénk tanítóóságának minden tagja ezen bizottsági ülés elé, mert megvolt győződve, hogy az az értekezlet hivatásának tudatában, teljes erejével oda fog törekedni, hogy az a kérdés a leggyorsabban dülőre jusson és az internátus beállíttassék.

Ugy látszik azonban, hogy az egyesület tagjai hiába reménykedtek, mert az értekezlet a modernizmus vesszőparipáján lovagolva — saját szavaik szerint — nem merészeltek határozni ez ügyben, illetve nem óhajtották — ugyanesak saját szavaik szerint — vállalni a felelősséget és a döntést ismét visszahárították a közgyűlésre, a mely már egyszer egyhangulag döntött és ezzel a felelősséget vállalta.

Nem keressük az okokat! A bizottsági határozat megtörtént, hogy miért nem fogadható el az előadói javaslat, azt a *sajómenti* bizottsági tag urak jobban tudják mint én? Csak azt nem tudjuk megérteni? Hogy a mikor az elenvelmény semmi számítási adattal sem tudta bizonyítani, hogy miként és mikor tudnák az általuk bizonytalan alapokra fektetett internátusokat felépíteni, miért helyezkedtek a negatív oly erős álláspontjára az előadói javaslattal szemben?!

Azt tudom, hogy a bizottság egyes tagjai ez alkalommal is kijelentették — mint a közgyűlésen — hogy inkább semmiféle internátusra szükség nincs, minthogy az Rimaszombatban és a régi ref. gimnáziumban helyeztessék el. Nem tudom azonban mit szólni ehhez a tanítóóság, a melyik e kijelentéssel szemben már állást foglalt? Nem tudom, hogy jól fog-e esni a tanítóóságunka bizottság határozata?

Én ugyanis úgy vagyok értesülve, hogy

„Vége már mindennek, édes feleségem!
— Búcsúzik a másik a halálra készen. —
Kettőtört a pálcza, s mind a tizenhároman,
Vesztőhelyre megyünk emelt fővel, bátran!

De azért ne hullas egy könnyet sem értünk,
Mert hisz a hová hull ami piros vérünk
Kinyílnak a rózsák, szabadság rózsái,
S megtanul a lelkünk mindent megbocsátni!

Drágám, azt mondják ez az utolsó éj!
— Lázasan készül már a búcsúzó levél. —
De én nem hagyok itt! Hiszem az egy Istent!
— Kinyílik az ajtó! Szólítják Leiningent! —

— Gyászosan hangzik a harci dob pergése. —
„Isten! Nincs irgalom emberek szívébe?”
Késérő könnyek közt végzi a levelet:
„Mindennek vége van! Az Isten veletek!”

Szürke őszi felhő borítja az eget,
Köd terül el lassan a láthatár felett,
S az áttörő naptény halvány, bús sugára,
Aranyos fátyolként borul rá a tájra!

S meghaltak mindnyájan jajszó nélkül, némán,
Lelkük elszállt messze a sóhajok utján!
De ha bajban van az édes Haza sorsa,
Erősíteni lelkünk visszajönnek sorra!

Aradi vesztőhely! Hazánk Golgothája!
Tanítsd meg a lelkünk, tanítsd meg reája
Hogy mikor haraggal átkot szórna ajkunk,
Emléküket áldva, értük megbocsátunk!

Vattay Ilona.

Angelica.

Irtá: TRAUM PÉTER.

Pietro szobrász volt, Firenzében lakott és nem volt boldog. Ha ugyanis azt kérdezték tőle, hogy vagy, mindig csak azt válaszolta: si morte, mint a halál.

Igaz, a kalapácsütések néha fölhangolták őt, mert akkor egész lényé rápatadt arra a képre vagy szoborra, melyet faragott. Ilyenkor olyan természetes megállapodottság vett erőt a lelkén. De ha kiszabadult a kalapácsütések zaja alól és gondolatait nem kifelé, hanem betelé, a lelke felé vetítette, akkor érezte, hogy bizony ő nem művész a saját boldogsága kialakításában. Si morte.

— Pietro, kérdem egyszer, miért si morte? miért a lelked olyan, mint a halál?

— Tudod, kaptam választ, a kloakáknak és csatornáknak meg vannak a maguk lakói. Ezek a dongók és a legyek. Ezeknek csak büz kell. Mindig odaröpködnek a hol szenny van, odaterelődik a vágyuk, hol dögöt látnak. Mikor pedig csipős fulánkjukat jól teleszivták, akkor hangos zümmögéssel röpködnek a tiszta légkörébe és halált terjesztenek.

— Pietro, hova beszélsz, mit akarsz mondani?

— Felelek előbbi kérdésedre, csak várj. Látod, a modern társadalomnak is vannak ilyen dongói és legyei, csak hogy sajnos, emberi alakkal bírnak. Ezek is nekironanak mindennek. Intézményeknek, régi jogos szervezeteknek, de mindennek csak az alját keresik. Látóköriük képtelen a szennyen föltelemelkedni, azért hibák után szaladgálnak és gondolataiknak mindaddig semmi tartalmuk nincsen, míg mások hibáiból nem merítenek. Mikor aztán jól teleszivták magukat, akkor

letetek, a hol gyermekeitek a hálótermek fel-
emésztett levegőjében fogják rontani tüdőjüket
tanulással. Mert ez a modernizmus, ez a kultúra.

Abban a régi masszív épületben megvetjük
az 50—60 □ méteres háló és dolgozó termeket,
de lelkesedünk a 30 □ méteres háló szobákért
az új épületben, a hol külön dolgozószoba hiá-
nyában termeként 5—6 növendéket kell elhe-
lyezni hálásra és tanulásra. Ez a modern in-
ternátus!

Lelkesedjétek kartársaim a bizottságnak el-
nöki szavazattal eldöntött határozatáért, mert ők
kimondták, hogy nekik nem kell, megvetik a
régit, jó épületet, ők modern emberek, nekik új
épület kell Rozsnyón vagy talán Rimaszombat-
ban is. Az mellékes, hogy van-e pénz. Bolond
az olyan előadó, a melyik forrásokat tud terem-
teni és pénzzel építeni, illetve épületet venni.

Az nem viccezt! Nobel ember a mai világban
saját pénzével nem szerez semmit! Ur a saját-
jából nem fizet! Azt minden uzsorás megteheti.
Mire való a bank? Majd ad az kölcsön. Hogy
lesz-e a kölcsönt miből törleszteni? Azzal a bank
nem törődik. Nekünk sincs semmi közünk
hozzá(?) Törődjék azzal a lelkesedés!

Lelkesedjétek tehát kedves kartársaim, mert
a bizottság kimondta, hogy a kész, olesó épü-
letet m-g nem veszi, hanem új épületet épített,
de azt elfelejtette megmondani és megindokolni,
hogy *miből és mikor épít?*

Az mellékes, hogy az egyesületnek ahhoz
van-e elég ereje? Az mellékes, hogy 20 év múlva
lesz-e ehhez elég ereje? Minden bliktri! Az a
fő, hogy azt a rimaszombati épületet meg ne
vegyük s így a tanító kartársak ne örülhesse-
nek olyan nagyon. Jó az öröm közé egy kis
töröm is!

No édes jó uram! Örüljünk! Az interná-
tusi bizottság sajómenti többsége az első kapa-
vágásokat már megtette — de az internátus
sírjához. Az októberben összehívandó rendkívüli
közgyűlés majd végleg határozhat, hogy teme-
tést vagy feltámadást rendez-e?

Ebben a kolerás világban a kedélyeket, a
temetés borongós árnya kíséri.

Ügyeljétek, hogy e borongós érzelmek lel-
keteket meg ne szállják, mert akkor temetés
lesz, a miből egy hamar nincs feltámadás!

Levél a Szerkesztőhöz.

Igen Tisztelt Szerkesztő Ur!

Beeses lapja 39-ik számában „Az igazság érdeké-
ben” cím alatt közölt, vezető cikkben a „G. K.”
munkatársa polemizál a „G. U.” egyik munkatársával s
védelmezi a saját álláspontját és igazságait. Elismerem,
hogy bár kényes, de érdekes tételtől vitakoznak, azon-
ban a vitába nem óhajtok beavatkozni. A felszólalás
kizárólag azon ok kényszerít, hogy a szerkesztői záró-
megjegyzések között van egy passus, mely erős s talán
nem eléggé megtontolt vádat foglal magában az iskolák
vallásos szelleme ellen. E passus így hangzik: „Hallot-
tunk panaszos hangokat, hogy ezen, nem a mai korba
illő és az Istenséget természeti őserőkkel helyettesítő kole-
rás tanokat már az iskolába is kezdik bevinni.” Nem
tudom melyik iskolára ezelt az Szerkesztő Ur, — de
ha a vezetésem alatt álló rimaszombati egy. prot. főgim-
náziumra gondolt: ez ellen a leghatározottabban tiltakozom.
Tanintézetünkben az ifjúság vallásos szellemét
csak abban az esetben fenyegetné veszedelem, ha maga
a tanári kar adna inoulsust az ifjúságnak a vallástalan-
ságra. A tanári kar tagjai azonban legjobb tudomásom
s teljes meggyőződésem szerint nemesek egytől-egyig

mintegy hangadókul föltolakodva, oda dörzsölődnek a
járatlan lelkekhez és tönkreteszik őket.

Hidd el barátom, szólj Pietro tovább, én csak
azoknak nem tudok megbocsájtani, a kik a többi közt
a hitet is kiölik az emberek lelkéből. Igaz, én magam már
hitetlen vagyok, az is igaz, hogy várom, lesem, mohón
magamba szívom lapjaikat, könyveiket, de azért mégis
a végen érzett nyugtalanság, bizonytalanság miatt sok-
szor átkozom azokat. Mert érzem és tapasztalom, hogy
az általános jelszavakból kimarad az egyén: nem törőd-
nek az egyes emberrel s a sok rágalom, terdítés és ha-
zugság által kiölik a lélekből, az azt alapjában véve
mégis nemesítő tartalmat. Én legalább nyugtalan és bol-
dogtalan vagyok. Si morte.

Két hónap múlva fölkerestem Pietrot saját műhe-
lyében. Szokatlanul vagnak találtam és szokatlanul szép
szobron dolgozott. Az arca készen volt és Pietro maga
sem tudott betelni vele.

— Ez Angelica, szólj mosolyogva hozzám.
— Angelica? Ki az az Angelica, kérdeztem én?
— Hát nem látod, itt van az arca!
— Pietro, ismeretlenül akarod az ismeretlent meg-
fejtetni velem? Ezt még a rideg matematikus sem teszi.
Igy semmit sem tudok.

És Pietro nem szólt. Csak dudogtatni kezdte azt
a gyönyörű olasz nótát hogy:

„La bionda, la bella bionda” (a bájcsa szép, t. i.
Angelica.)

— Ki az az Angelica, kérdezted? A legszebb női
alkotás. Ó egy álom és valóság egyszerre. Álom, mert lel-
kem az ihlet óráiban mindig ilyennek álmodta a női
szépséget. Való, mert valósulni kezd életemben szobor-
ban, miután megtaláltam őt a való életben. Egy évvel
ezelőtt láttam meg legelőször. Ott állt főtemplomunk el-

mind, nemes és intelligens értelemben vett, vallásos
egyének, de hivatásuknál és intelligenciájuknál fogva
teljes tudatában vannak annak, hogy mit kell, mit sza-
bad és mit lehet e téren a tanítványok szívére csepeg-
tetni — s e tekintetben első és legbuzgóbb munkatársai
a tanintézetben működő vallástanároknak. Azt azonban
nem szabad figyelmen kívül hagyni, hogy egy gimnázium
a magasabb tudományoknak előkészítő iskolája,
hol az évtolyamok során a tanulók is szükségképen
magasabb intelligenciára emelkednek. E felsőbb foko-
zatokban meg kell ismerkedniük az emberi fejlődés
különböző korszakainak világnézetével, az idealizmussal
ugy, mint a realizmussal, a klasszikus világszellemmel ép
ugy, mint a modernnel. A történelem, irodalom, egyház-
történelem, philosophia művelődéstörténet (görög pótló),
— egyszóval mindazon tantárgyak, melyek az ember
erkölcsi, szellemi és fizikai életének fokozatos fejlődését
tárgják fel — egytuttal a vallásos eszmék története is,
melyeknek keretében tanítványainknak meg kell ismer-
kedni a semi egyisten imádáson s a klasszikus népek
politheismusán kívül a keresztyén világnézet minden
mozzanatával, tehát a pietizmussal, rationalizmussal, huma-
nizmussal, kepticizmussal, scholasticizmussal s a termé-
szettudományok hatalmas fellendülésének idején törté-
hódító mater alizmussal és atheizmussal is. Valósággal
elszédülne a gyermeki fej, ha ezt a sok *ismust* mind
egyszerre kellene felfognia és megértenie, — de nyolcz
év alatt megértheti s megtanulhatja annyira, hogy azok
birtokában, mint általános műveltségű egyén, a felsőbb
tudományok hallgatására érettnek nyilváníttassék. És e
nyolcz évi hosszú uton a még eddig soha ki nem aludt
vallásosság tiszta fénye mellett vezettük tanítványainkat
anélkül, hogy meggyőződésüket a kolera veszedelme
fenyegette volna; jóllehet, mint leendő intelligens s tudó-
mányosan képzett embereknek az igazi vallásosság ták-
lyája mellett az atheisták nézeteit is látniuk kell. Tagad-
hatatlan az, hogy ezer tanulónak ezerféle tehetése és
fellegása van s megtörténik, hogy a jó mag nem kerül
mindig jó talajba — sőt még a schönbrunni kertben is
akad néha dudva. Miért ne fordulna elő a tanulók kö-
zött is szórványosan egy-egy merészebb gondolkozású
gyermek ifjú, kinek lelkében a realizmus és idealismus
harezot vívnak a harez arra az oldalra dől el, melytől
mi tanárok megóvni szeretünk volna? Ha Lombroso
szerint vannak született gonosztevők, bizonyára van-
nak arra született mindent tagadó lelkek is s ezeknek a
leggondosabb nevelés mellett is elég egyetlen iskolán
kívüli impulsus arra, hogy feltorgatásra törekedjenek. De
hogy az ily szórványos jelenségek sem mételeytök meg
az iskola vallásos szellemét: ennek bizonyítása nem
szükséges egy oly intézetnél, melyet két felekezet egye-
sült erővel tart fenn, s ezeknek éber gondját megépezi az,
hogy az iskola vallásos szelleme és jellege megóvassék
ugy a tanári karban, mint az ifjúság lelkében.

Ennyit tartottam szükségesnek megjegyezni az
incriminált szerkesztői passusra vonatkozólag, első sorban
azért, hogy negyedik száz szülő megnyugtassak — de
másfelől azért is: mert mint a főgimnázium ez idő
szerinti igazgatója, teelős vagyok mindazon támadó
jellegű s bíráló megjegyzésekkel szemben, melyek a fő-
gimnáziumot érintik.

Jelen soraimnak helyet kérve, kiváló tisztelettel
vagyok — Rimaszombat, 1910. szept. 27.

Dr. Veress Samu
főgimn. igazgató.

A tanítók internátusi bizotts. üléséről.

A gömörmezei ált. tanító egyesület f. évi aug.
hó 2-án, Tornalján tartott nagy gyűlése behatóan és
nagy részletességgel foglalkozott a tanítói internátus mi-
előbbi felléltetésének kérdésével, s óriási többséggel, mond-
hatnám majdnem egyhangulag fogadta el Bihary István
kir. segédtanfelügyelőnek nagy gonddal, sok utánjárás-
sal és kiváló szaktudással egybeállított azon előadói
javaslatát, hogy a gömörmezei ált. tanító egyesület
internátusa legelőször és legrövidebb idő alatt a
rimaszombati egyesült protestans főgymnázium régi épü-
letének megvételével állítható fel már az 1916-ik évben
ugy, hogy annak áldásos jótéteményeit és előnyeit a
magasztos ügy érdekében felbuzduló áldozatkész tanító-
ság nyomban és azonnal élvezhetné.

lenéber levő kápolnánál, melynek bronzkapui olyan szé-
pek, hogy Michelangelo szerint méltók arra, hogy a
menyország kapui legyenek. Angelica ezeket a kapukat
nézte s hidd el, szebb angyal nem is kell a menyor-
szág kapujához, mint a milyen ő volt akkor.

— Azóta megismerkedtem vele s minden egyes
találkozásom után készült egy-egy vonás a szobortőn.
Nyugtalan hánykolódásaim közepett csak ő volt még
egyedüli reményem. Vártam, hogy az élet, mely annyira
keresztül gázolt rajtam, kárpótolni fog e vele. Ha igen,
ugy életem mentve van s barátom, tegnap megjött a
döntés. Angelica kimondta az „igent.” Különbön holnap
el kell utaznom. Egy Dunamelléki város hídlőjéhez mű-
vészai szobrokat kell faragnom. Nyolcz hónap múlva
visszajövök s akkor megtudsz mindent.

— Pietro mondtam bucsuzásul, légy boldog s ki-
vánom, hogy Angelica mentsen meg téged.

Pietro másnap csakugyan elment. Könnyű szívvel
s friss lelki erővel. Olyan jól esett neki a faragás, vé-
sés, mert azt hitte, hogy minden vésőtűt egy tökéletes
vonást állít a térbe Angelica vonásaiból. A távolság
növelte ugyan vágyait, de mikor a hid alatt hőmpolygó
hatalmas tolyót látta, eszébe jutott, hogy bizony az élet
olyan, mint a folyó! Hogy el ne sodorhasson és el ne
keserítsen, távlatait és örvényeit át kell hidalni. Ő is
áthidalta gondolatban a nagy távolságot, mely közte
és Angelica közt volt és boldoggá tette a tudat, hogy
Angelica az övé.

Egy nap, mikor már-már befejezésre nyelhetett volna
a munka, váratlan dolog történt. Pietro nem jött el dol-
gozni. Mikor a munkást kérdezték, hogy hol van Pietro,
szomorúan felelt:

— Pietro, a mester csak ennyit mondott: „elme-
gyek, Angelica meghalt, nem jövök vissza többé!”

A mindössze néhány tagból álló kisebbség minden
alapos ok nélkül való aggályoskodásának megnyugtató-
sára, valamint az elnöki válság megakadályozásának
lojális indokából tett közvetítő indítvány alapján, a
közgyűlés egy 11 tagból álló bizottságot küldött ki oly
céllal, hogy az egyhangulag elfogadott előadói javaslat
számadatait tételtől-tételre vizsgálja felül s ha azokat
realisoknak találja, közgyűlési határozattal felhatalmazza
a bizottságot az egyesült prot. főgymnázium régi épülete-
nek azonnali megvételére.

A közgyűlés ezen kimondott határozatának vég-
rehajtására gyűlt egybe a kiküldött bizottság Rim-
aszombatban f. évi szept. hó 21-én, Csizy Béla bizottsági
tag kivételével kiegészítve Tóth Béla építészmérnök, Len-
key György építő-mester és Victorisz Gyula bankhiva-
talnok uraknak, mint szakértők közreműködésével.

Szombathy László elnök, a bizottsági ülés megnyi-
tása előtt, a régi gymnásiumi épület megtekintésére
hívta fel a bizottságot, melynek megtörténte után az
áll. el. leány iskola tanácstermében d. e. 11 órakor
megnyitotta a bizottsági ülést azon előrebocsájtott elnöki
kijelentéssel, hogy az ő aggodó lelke sehogy sem tud
belenyugodni egy ócska régi épület megvételébe akkor,
amidőn néhány ezer korona különbözettel, egy teljes
új, modern és a célnak minden tekintetben megfelelőbb
épület állíthatunk fel tanítói internátusnak. — Ez ok-
ból a saját szakállára teljesen új tervrajzot és költ-
ségvetést készítettett Lenkey György építész urral,
melyet ártatlan naivitással terjesztett a bizottság bírál-
lata alá.

A bizottság néhány tagja kifogásolta ugyan az
elnöknek ezen önkényes intézkedését, amennyiben a
közgyűlés a bizottságot nem új épülettervek és költség-
vetések, hanem a közgyűlés által már elfogadott Bihary
István-féle előadói tervezet számadatai helyessége és
realitásának alapos megbirálására küldi ki.

Ezen észrevételek megtétele után elnök kijelenti,
hogy őt pusztán a tanítói internátus ügye iránti meleg
érdeklődés vezérelte akkor, amidőn egy új önálló ter-
vezetet készítettett Lenkey György urral, miután 11-ed
magával nem volt hajlandó azt a nagy felelősséget
vállalni, mely a tanítói internátus kérdésének megoldá-
sát egy régi ócska épület megvételére és átalakításával
kívánja jól-rosszul nyelbeütni. — Szóval neki a közgyűlési
határozat nem imponált!

A bizottság végre a Bihary-féle előadói tervezet szá-
madatainak megbirálásához látott, melynek minden egyes
pontját pro- és contra bonczkés alá vette s daczára min-
den kicsinyeskedő gáncoskodásnak, mely a heves vita
során felvetetett, világosan kitűnt, hogy a Bihary-féle
tervezet számtételei annak az egynek kivételével: vajjon
a számitásbavett 2000 korona államsegély ki lesz-e esz-
közölhető? . . . mindt egy szilág megállják realitásukat,
minek folytán a kimondott közgyűlési határozat végre-
hajtásának utjába mi sem állhat, mivel a tervezet fel-
állított számtételeiből jogosan csakis 344 koronát lehetett
leátni, míg az elnök által tévesen constalt 11,300
korona különbözettel csakis az államsegély ki nem utalása
esetén állana elő, ami lehetetlen, miután példa bizonyítja,
hogy Nógrádvármegye is megkapta azt ugyan-e célra.

És így a Bihary-féle tervezet ellenzői semmi más-
sal nem tudtak érvelni: mint az elnök által készítettett
87 ezer koronás modernek hirdettett új épület tervezet-
vel, mely az ő kívánsága szerint csakis fiu-gyermekek
befogadására szolgálhatna s amely 80 tanuló részére
nem épen a legmodernebb beosztással, de sőt fukarul
szűk méretekből úgy lett az építész ur által elkészítve,
hogy az lehetőleg megközelítse a Bihary-féle tervezet elő-
állítási fösszegét.

De az illető igen t. bizottsági tagok azzal nem szá-
mitottak ugy-e? hogy a Bihary-féle tervezet szerint az
internátus mindkét nembeli gyermekek részére megva-
losítható majdnem fele árban 1916-ra, míg az új, mo-
dernek hirdettett internátus csak 20—25 év múltával és
pusztán fiuk számára csak akkor lenne felállítható, ha
az arra szükségelt 90—100 ezer korona összeg egybe-
gyűlné? . . . És itt tisztelettel kérdezem: hogy a leány-
gyermekek befogadására alkalmas modoru internátus
mikor lenne felállítva? . . . és egy újabb 20—25 év
mulva ugyan hány ezer koronába kerülne az újra? . . .

Szóval kilátszott a lóláb, hogy az internátus meg-
valósításának ellenzői nem a Bihary-féle tervezet szá-
madatainak megbirálásával kívánnak foglalkozni, hanem
azzal, a mit Tóth Béla szakértő építészmérnök ur eltá-

Tényleg, Angelica meghalt. Egy váratlan betegség
megrendítően váratlan csapást mért ez által Pietrorra.
Mikor a gyászhirot vette, csaknem beleszédült a Dunába.
Magához térve, letette a vésőt és távozott. Ekkor mon-
dotta a munkásnak is: elmegyek . . . nem jövök többé.

Csak hogy Pietro későn ért haza, a temetést is el-
készte. S mikor haza ért, csak egy frissen hantolt sirt,
látott. Ez óta Pietro nagy változáson ment keresztül.
Mindennap kint járt a temetőben és a sirt gondozta.
Mikor meg a temetőben nem volt, akkor otthon dol-
gozott.

Legelőször is kidolgozta Angelica félben maradt
szobrát. Egy izben meg úgy tapasztaltam, hogy minden-
nap a templomba jár. Föltűnően a dolog, kérdeztem,
hogy miért teszi ezt, mit azelőtt soha?

— Barátom szólj, a templom az az egyedüli hely,
a hol azt tanítják, hogy Angelica nem halt meg, hanem
él! Én nem is tudom hinni, hogy az a szép teremtés
meghalt, hogy az a gyönyörű lélek örökre megsemmi-
sült. Az Isten nem alkothatta őt csak 18 évi időtar-
tamra. Nem, az ő lelkének még élni kell. Igen, Ange-
lica még él. Ez az én reményem, hogy még meglátha-
tom őt s azért hiszek . . .

— Pietro, válaszoltam megindultan, sajnállak, de
azért nagyon örülök annak, hogy Angelica megmentett
téged.

Hogyha valaki a firenzei temetőben jár, a sok
művészi siremlék közt föltűnik egy igen szép szobor. A
kíváncsi látogató mind meglátja s ha megáttá, meg nem
teheti, hogy közelebről meg ne szemlélje. Ha a köze-
lébe ért, akkor a szobor talapzatán észre kell venni a
fölirotot is. Az pedig csak ennyi:

Angelica, la bella bionda.

vozásakor sértődött, de olyan taláiban talált ki t. i. hogy Rozsnyón építették fel egy új internátust! . . .

A bizottsági heves vita délután 2 óra felé ért véget, a mikor is az elnököt nagy nehezen rá lehetett bírni, hogy végre rendelje el a következő két indítvány feletti szavazást:

1. Tekintve, hogy a bizottság Biharj számításait realitásnak tekinti és ennek folytán az internátus létesítése megvalósítható, mondja ki a bizottság: hogy a közgyűlés határozatát végrehajtsa és a régi gymnasium épületét egy létesítendő internátus céljaira magveszi.

2. Tekintettel arra, hogy az előadói javaslatban feltüntetett összegből 11.300 koronát le kellett itni; s tekintettel arra, hogy az új épület tervezete és költségvetése a régi épület költségvetését alig mulja felül, az ügyet döntő határozat végett egy rendkívüli közgyűlés elé utalja.

E két indítványra elnök a névszerinti szavazást elrendelvé, az első indítványra is 5, a második indítványra is 5 szavazat esett s így elnöki döntéssel a második indítvány fogadtatott el.

Most tehát az internátus megteremtésének kérdése attól függ, hogy Gömör-Kishontvármegye tanácsa az egybehívandó rendkívüli közgyűlésen, miképen szerez majd érvényt a tornáljai nagy gyűlésen impozáns többséggel kimondott közgyűlési határozatának? . . . r. l.

Színház.

Az utolsó hét többször zsufoltig telt házat hozott Mezeyeknek, akik csattanóul néhány jobb darabot hagytak a végére, de most is beigazolódott, hogy a komolyabb irányú darabokat nem mindig részesíti a közönség megfelelő pártolásban.

Szombaton, 24-ikén Buchbinder: „A muzsikusi leány” című operette újdonságát adták elő. A darab Haydn József kiváló zeneszerző életéből hoz színre érdekes epizódokat s a legsikerültebbek közé sorozhatók. A főszerepet Rézi teheneslány viszi, a kit Haydn házába fogad, képezi az énekekben és kiderül a végén, hogy az ő leánya az. Ezt a szerepet *Feledi Boriska* játszotta meg olyan kedves, természetes bájjal és a művészi kvalitás sokirányú érvényesítésével, hogy a közönség sokáig ünneplte az egy hét óta nem látott primadonnát. *Fátyol Heddy* is sok sikert aratott az olasz táncosnő szerepének ügyes, friss, temperamentumos alakításával. A fiatal herceget a kis *Leukéfy* Honka játszta teljes bizottsággal és olyan rutinnal, a mi szép reményekre jogosít művészi jövőjét illetően. A hercegné szerepében *G. Papp Erzsébet* ambiciózus alakítását láttuk. A herceget *Gáspár*, a Haydn szerepét *Ernyei* adta bravurral, a helyzeteknek és fordulatoknak ügyesen megfelelvén. *Székely* is jeles alakítást nyújtott a tanító szerepében. *Görög Olga* pedig a fiatal paraszt özvegy asszony intrikus szerepét kedvesen játszotta. Az összhangot emelte a fülbemászó kedves zene. *Feledi Boriska*, *Görög Olga* és *Fátyol Heddy* gyönyörű virágot kaptak.

Vasárnap, 25-én megismételték ugyanolyan telt nézőtérrel „A muzsikusi leányt” hasonló szereposztással és a siker semmiben sem maradt hátra az első nap sikere mögött.

Hétfőn 26-án harmadszor járta „Az obsitos” és még meglehetősen közönséget vonzott. *Feledi Boriska* elragadó kedves dalait és tánczeit a közönség most is sokszor ünneplte és a többi szereplők játékáról, énekéről a legjobbat mondhatjuk.

Kedden, 27-én *Feledi Boriska* jutalomjátéka volt. „A nebánsvirág” 4 felvonásos régi operettet vették elő. A nézőtér zsufoltig megtelt s mikor a kedves, bájos primadonna mint növendékleány megjelent, zajos tapszal, virágosokkal és értékes kis ékszerrel jutalmazták tisztelői. A subrette játéka a kedvesség, báj, természetesség; jókedvű pajzanság vegyületével a közönséget teljesen magával ragadta és sokszor ünneplték őt. *Papp Erzsébet* megszólalásig hű fejedelemasszony volt. *Fátyol Heddy* Corina szerepében nagyon kedvesen játszott s a növendék lányok kara igen ügyesen töltte be a szerepét. *Székely* Champatreau és *Ernyei* őrnagy alakítása dicséretet érdemel. *Gáspár* Lorio őrmestere is jó jellemalakítás. A színházvezető *Farayó* játszotta s a rendezővel kissé tájázásba estek a komikus helyzetben. *Szöregly* az orgonistát ügyesen, sok tanulmánnyal játszotta és nagy sikert aratott.

Szerdán, 28-ikán Géczy István „Kazárföldön” című népszínművét adták elő *Markovics* Margit bucsu-felleptével. A népszínmű nem sablonos, hanem tehetséges embernek komoly munkája és új irányban mozog, a melyet Géczy más műveiből ismerünk. Közönségünk sajnos, csak kevéssé méltányolta úgy az új darabot, mint a jeles drámai művész bucsuzását, pedig mindkettő megérdemelte volna. *Markovics* Margit Rachel szerepét a nála megszokott egyszerű közvetlenséggel, mély tanulmánnyal és drámai erővel játszta. *K-Thege* Emilia Rebekája is jó alakítás volt. Gerlán Mihályt *Ernyei*, Grünt *Szöregly*, Szurdukot *Márkus*, a rabbit *Gáspár* alakította kifogástalanul, de legkiválóbb volt *Mezey* a vándorló öreg zsidó szerepében, alakítása nagyon sikerült és igen tetszett. *Fátyol Heddy*, *Miklós* s a többi kisebb szereplők is összhangatosan játszottak.

Csütörtökön, 29-én „Lilit” hozták színre *Szöregly* jutalomjátékául és bucsuzóul. A trombitás szerepében bravurosán állotta meg helyét *Szöregly*, érvényesítve a művészi tanulmány összes kvalitásait. *Feledi Boriska* a maga szokott kedvességével alakította Lilit s a nagymama és unokaleány jelenítésével művészete tetőpontján állott. *Ernyei* igen jól adta a báró szerepét, *Gáspár* pedig pompás jellemkép volt a nagybácsi szerepében. *Papp Erzsébet* mint mindig, jól alakította, *Farayó* és *Lebeda* is dicséretesen megfeleltek szerepeiknek. *Szöregly* egy babér lyrát és pénzt kapott tisztelőitől.

A darab végén „Lili” bejelentette a közönségnek a tavaszi viszontlátást.

Színészeink innét Eperjesre távoznak, miután jól sikerült egy hónapos évadot rendeztek számunkra.

Mikor bucsut veszünk a derék társulattól, ki kell emelnünk, hogy az itt töltött egy hónap alatt a tagok sokat tanultak, az igazgató az egész személyzettel teljes erőtlen táradozott azon, hogy Eperjesen jól betanult, összevágó előadásokat produkáljon. Biztosra vesszük, hogy ez sikerülni is fog. A bájos, temperamentumos és

kedves hangon esiesergő *Feledi Boriska*, ki nálunk a Tatárjárás, Erdésleány, Obsitos, Tilos a csók, Luxemburg grófia, Muzsikusi leány, Nebánsvirág, Lili operettekben páratlan sikert aratott, bizonyára meghódítja egy csapásra Eperjes kényes igényű, jóízű publikumát. Erőteljes tisztán esengő hangjával *Görög Olga*, a tetszetős megjelenésű colorator énekesnő is bizonyára hatást fog kelteni. A komoly művészet hívatott képviselője *Markovics* Margit telve művészi kvalitásokkal, nagy tudással és meleg közvetlenséggel különösen a Sasiókban és Tanitónben excellált. A csupa lév, csupa temperamentum: *Fátyol Heddy* minden szerepében melegen fogadták, különösen Luxemburg, Tatárjárás és Obsitos előadásán brillirozott. *G. Papp Erzsébet* a régi jó komika és *Konkoly-Thege* E. mint anya mindenkor dicséretesen játszott s nagy sikert arattak. A bájos *Leukéfy* leza, a kedves fiatal naiva különösen a „Kis ezukros”-ban játszott nagy tetszés mellett. A férfiak közül maga *Mezey* a Tatárjárásban, a Tanitónben s leginkább a „Kazárföldön” című népszínműben mutatta be kipróbált régi nagy tehetségét s alakítóképességét. Mellette *Szöregly* Gyula és *Gáspár* Jenő kiváló művészi kvalitásokkal bírnak, minden szerepüket teljes ambícióval, nagy tudással és sok sikerrel játszták meg. *Székely* Gyula intelligens, jó megjelenésű színész, jó hanggal, de játéka élettelen, szereptudása gyöngye, *Ernyei* a Sasiókban és Muzsikusi leányban mutatott be jó alakítást. *Márkus* az Obsitosban, *Székely* a Kis ezukrosban fogadták rokonszenvesen. A segédek igyekeztek az ensemble t élvezhetővé tenni, s a zenekar mindig jó volt, a miben az érdem *Tombor Aladár*é, a képzett, jó karmesteré.

A viszontlátásra!

Hírek és vegyesek.

KUN BERTALAN.

Egy ősz patriárkával kevesebb van a földön. Kun Bertalan, a tiszáninneni református egyházkerület püspöke elköltözött az élők sorából. A szelídlelkű egyházfő városunkban is többször megfordult, legutóbb a főgimnázium felavatásán, és erőteljes testi szervezettel látva, százados életkort jócskán neki. Nem messze volt tőle: 94 esztendő mért ki számára a Gondviselés. Ezt a hosszú életkort hasznos munkálkodásban töltötte egyházáért és hazájáért. Eletrajzi adatai röviden a következők: Született 1817-ben Felsőnyáradon, iskoláit Beregszászban kezdte, Miskolcra folytatta és Sárospatakon fejezte be. Ezután a Szepeségen tanult németül, majd 1842-ben gagybátrai lelkész lett s mint ilyen külföldi tanulmányutakat végzett. Miskolcra 7 évig működött mint lelkész. A tiszáninneni egyházkerület 1854-ben aljegyzővé, 1860-ban főjegyzővé, 1866-ban szuperintendenssé választotta. 1873-ban királyi tanácsosi címet nyert. Elnöke volt a budapesti zsinatnak s 1884-től a konventnek egyházi elnöke. 1891-ben ünneplték püspökségének 25 éves jubileumát. A szertetre méltó református egyházfő számottevő munkásságot fejtett ki az egyházi irodalom terén is. Hosszu munkás élet után pihenőre hívta őt az Úr. Meghalt szept. 28-ikán. Temetése október elsején történt több egyházfő és más celebritások részvétele mellett.

Kubinyi Aladár temetése. Általános és őszinte részvét takadt a nagy veszteség és csapás nyomán, mely igazságszolgáltatásunkat, egyházat, tanügyet és társadalmi életünket érte, mikor az érdemes és köz-tiszteltetben állott kiváló férfit: *Kubinyi* Aladárt elvesztettük. A részvét megnyilatkozása valóban impozáns volt. A gyászos házhoz a condoleáló testületek, küldöttek egymás után jöttek s itt a mélyen sujtott özvegy mellett *Kubinyi* Ferencz vármegyei tiszti főjegyző to-gadta a bánatos család nevében a részvétnyilvánítást. Vasárnap délelőtt megható kép volt, mikor a hatóságok, testületek, családok koszorúinak halmazával megrakott ravatal körül elhelyezkedtek a talpig teketébe öltözött küldöttek. A kir. törvényszék, járásbíróságok, ügyészség *Kolbay* Sándor kir. táblai bíróval élén teljes számban jelent meg, a vármegyei tisztikara és közönsége képviselőiben *Bornemisza* László főispán és *Lukács* Géza alispán több küldöttel együtt jelentek meg. Az egyház, a főgimnázium, a kaszinó nagy küldöttséggel jelent meg *Medveczky* Sándor és dr. *Veress* Samu vezetésével. A főgimnázium ifjúsága osztályfőnökeik vezetésével ment ki. Gróf. *Andrássy* Géza rozsnói uradalmának képviselőiben *Dénes* Géza, *Szpeczán* Gusztáv és dr. *Gotthilf* Mihály jelent meg. Csetneki *Gyürky* Pál főesperes fényes kísérettel jelent meg s az énekkar *Hujber* József énekezővel vezetésével megható gyászdalt adott elő, mire a főesperes mélyen meghatva imát mondott s meleg, találó és ékes szavakkal méltatta az elhunyt kiváló érdemeit, férfui ritka erőnyeit, szép jellemvonásait, melyekkel mindenkinek tiszteletet és becsülést biztosította a maga számára. Az igazi jó barától, kihez hosszú idők óta istápotl őszinte, benső érzelm fűzte a főesperest, könnyes szemekkel, mélyen meghatva vett bucsut s szívhez szóló hangon bucsuztatta el az intézményektől, melyek érdekében oly sokat és buzgón fáradozott az elhunyt. A megható gyászbeszéd után *Kolbay* Sándor helyettes törvényszéki elnök, *Cseh* István, *Tichy* Mihály, *Frits* Ferencz, *Desseuffy* Árpád és *Feledi* Ferencz a koporsót a gyászkoocsra vitték s megindult a szomorú menet, a városon végig haladtak harangzúgás közepette, s a vásártéren kocsikra ültek mindazok, kik Várgedébe, utolsó útjára kísérték az érdemes férfiú hült tetemét. Várgedén a sírnál dr. *Musotter* Miklós vizsgálóbíró meleg szavakkal bucsuztatta az elhunytat, kinek emlékét hálás kegyelettel őrizi a kir. törvényszék és mindazok az intézmények, melyeknek fejlesztéséhez jelentékenyen hozzájárult nagy tudásával.

Személyi hírek. *Bornemisza* László főispán e héten hivatalos ügyekben Budapesten időzött.

Szakall Miklós özdi társulati főpénztárnok, családjával itten tölti szabadság idejét a szülői háznál.

Farkas Zoltán kerületünk országgyűlési képviselője, a f. hó 6-án Aradon tartandó gyászünnepélyen, részt fog venni a képviselőház küldöttségében.

Dr. *Soldos* Béla és dr. *Fáy* István vármegyei aljegyzők; továbbá ifj. *Madarassy* Gyula kir. törvényszéki jegyző, a mai nappal haza érkeztek szabadság idejükről.

Ünnepelt apátplébános. Vasárnap délelőtt folyt le a losonci róm. kath. templomban ünnepes ka-

tonai istentisztelet keretében dr. *Valihora János* apátplébánosnak a királytól nyert III. oszt. vaskoronarendel való feloldozása. Az ünnepes istentisztelet végzetével *Braun* Adolf ezredes szép beszéd kíséretében tűzte a kitüntetett apátplébános mellére az érdemrendet. Dr. *Valihora* három nyelven tartott beszédet a katonai vitézségről, mire a szép és lélekelmő ünnepség véget ért.

Kinevezés. *Murton* István, az állami mérés birtokok gazdasági intézője főintézővé lépett elő a VII-ik rangosztályba.

Egyházi hírek. A rozsnói megyés püspök *Sarló* János salgótarjáni hittanárt, Ipolyberzencére plébánussá nevezte ki. Elhegyeztetek a következő segédlelkészek: *Danics* Lajos Vilkérol Putnokra, *Szebenyi* József Putnokról Vilkére, *Budai* Géza Usgyánból Szent-simonba, *Miudek* Viktor Usgyánba és *Varga* István Tornára.

Októberi ájtatosság. A helybeli róm. kath. templomban tegnap délután 6 órakor kezdték meg a szokásos októberi rózsafüzér ájtatosságot.

Vendégzereplés. *Blaha* Lujza, a „nemzet csalogánya”, városunk nagynevű szülője, kinek most ünneplték 60-ik születési évfordulóját, szept. 20., 21. és 22-ikén Szalkay színtársulatánál vendégzereplelt Losonczon. A kitűnő művésznő, ki tudvalevőleg a Nemzeti Színház örökös tagja, a „Nagymama”, „Piros bugyelláris” és „Kuruczfurtang” című darabokban vendégzereplelt; nem kell mondani, hogy a lelkes losoncziai tüntető óvá-cziója mellett s hogy az ő megkapó, mindig magas művészi színvonalon álló játékaival állandóan lekötve tartotta a közönség figyelmét. Most két estén Kornai Berta és *Papir* Sándor vendégzerepltek Losonczon. — Kár, hogy városunk kiváló szülöttét nem nyerte meg *Mezey* legalább két estére.

Szabadságidő. Dr. *Heinrich* Béla, az állami gyermekmenhely igazgató főorvos kétheti szabadságra f. hó 1-én elutazott. Teendőiben dr. *Sigmund* József másod-orvos helyettesíti.

Esküvő. *Lantos* Jenő városunkból származó losonczai városi állatorvos szept. hó 18-án tartotta egybekelési ünnepét Losonczon *Kredens* Irmával, *Kredens* Mór ottani kereskedő leányával.

Eljegyzések. *Beliczky* Búskét, özv. *Beliczky* Viktorné szül. *Viczián* Erzsébet kedves és szeretetreméltó leányát szeptember 28-án eljegyezte *Gross* Jenő 32-ik gyalogezredbeli főhadnagy Budapestről. Az eljegyzés széles körökben őszinte örömet kelt.

Miskolczy Lajos helybeli ezukrász eljegyezte *Streman* Honkát Hatvanból.

Halálozás. Özv. *Steglehner* Lajosné, szül. *Molitorisz* Erzsébet m. hó 23-án 50 éves korában Nagy-rőczen elhunyt. A megboldogultat gyermekein kívül kiterjedt előkelő rokonság gyászolja. Temetése Nagy-rőczen folyó hó 25-én volt nagy részvét mellett. Az elhunytban *Perjessy* Lászlóné és *Molitorisz* Zoltán testvérjüket gyászolják.

Tanítók áthelyezése. A vallás- és közoktatásügyi miniszter *Engyel* Géza és *Engyelné-Kubinyi* Róza helpai állami elemi iskolai tanítót, illetve tanitónőt a tekeerdeői állami elemi iskolához; — *Rettegi* Julia nagyalmási állami elemi iskolai tanitónőt a kohárvégházi állami elemi iskolához; — *Hermann* Béla na. esztervási áll. elemi isk. tanítót a miniszter eddigi minőségében a garamszécsi áll. el. iskolához helyezte át.

Gondnoksági gyűlés. A rimaszombati állami elemi és polgári iskolák gondnoksági *Lukács* Géza alispán elnök elnöklete alatt szeptember 30-ikán délután a városháza tanácstermében gyűlést tartott. Az elnök fájdalommal emlékezett meg *Kubinyi* Aladár kuriai bíró gondnoksági tag elhunytáról, kinek emlékét a jegyző-könyvben örökíti meg a gondnokság. Az egyes iskolák gondnokai bemutatják a gondnokság számviszsgáló bizottsága által már előbb átvizsgált és elfogadásra ajánlott iskolai számadásokat és költségvetéseket. Ezeket a gondnokság helyeseknek találta. Az igazgatók jelentést tettek a mult év lefolyásáról s az iskolák ez idei benépesedéséről. A fiúiskolába 323, a leányiskolába, 300 növendék iratkozott be eddig. Ugyancsak bejelentették, hogy az elemi leányiskola I. osztályu növendékei között fellépett kanyaró betegség miatt ez osztályban a tanítás október 10-ikéig szünetelni fog. A fiúiskolai szolgáló öreg korára s tehetetlenségére való tekintettel a gondnokság kegydíj adományozás végett őt a városi képviselő testület pártfogása alá ajánlja.

Adomány. *Tóth* Béláné a nyomorék gyermekek otthonában elhelyezett gyermekek számára ruhaneműt adományozott, miért is lapunk útján mond köszönetet az elnökség.

Szarvasbögés. A rimamurányi társulat kle-nóci rengeteg erdősegeiben is már szépen bögnék a szarvasok. A héten egy kisebb számú előkelő társaság cserkészett a bögő bikákra. A kapott értesítés szerint *Marton* János társulati főjegyzőnek kedvezett eddig a szerencse, a mennyiben mult hó 28-án egy erős 12-es koronást ejtett el.

Vizsgálat. A helybeli postahivatálnál alkalmazott *J. Gy.* szolgáló ellen súlyos vád emeltetett, az t. i. hogy az Amerikából érkező leveleket kitesztotta s a maga céljaira fordította. A kassai postaigazgatóság *Klebersberg* titkárt kiküldötte a vizsgálat megejtésére. A titkár szept. 29-ike óta nyomoz és folytatja a kihallgatásokat; a gyanúsítottat pedig állásából felfüggesztette.

Külön értesítés helyett.

Özvegy *Blum* Sándorné szül. *Bing* Lujza, *Blum* Rezső és neje szül. *Friedmann* Flóra, valamint összes rokonai nevében fájdalomtól megtörtén, mely szomorúval tudatja a legjobb férj, apa, após és rokonak

Blum Sámuelnek

folyó hó 29-én esti 9 órakor, 67 éves korában, boldog házasságának 39-ik évében hosszú szenvedés utáni gyászos elhunytat.

A megboldogult hült teteme október hó 2-án délelőtt 10 órakor fog az izraelita vallás szertartásai között a helybeli izraelita temetőben örök nyugalomra tétetni.

Áldás és béke hamval felett.

Pelsőcz (Gömörm.), 1910. október 1-én.

Pénztári orvosok ügye. A rimaszombati és rozsnói kerületi munkásbiztosító pénztárak igazgatói és orvosai most foglalkoznak az orvosi szolgálati, fegyelmi és illetmény szabályzattervezettel. Hogy a szabályzat-tervezet intencióit az illetékes tényezők: az orvosok helyesen értelmezzék, s az esetleg megnyilvánuló aggályok eloszlatásának, de leginkább azért, hogy az orvosok véleményét és álláspontját az Országos Pénztár is megismerje, szeptember 27-én Rozsnón, 28-án Rimaszombatan megjelentek: *Szegegy László* titkár és *Gyenes* szántiszt, mint az Országos Munkásbiztosító Pénztár kiküldöttei, s rövid eszmecsere után a megjelent néhány pénztári orvossal, kik kijelentették, hogy tárgyalásra és megállapodások létesítésére csakis a fiók-szövetség kiküldött bizottsága van feljogosítva.

Tanítói választás. A rimaráhói megüresedett ág. ev. kantortanítói állásra *Brauer János* gerliczei kantortanító választatott meg, a ki az állást e napokban már el is foglalta. Az illető derék fiatal ember; eddig 5 éven át a gömöri ev. egyházmegyében a legszebb eredménnyel működött.

Óvodai évzáró ünnepély. A nyustyai kisdudóvó felügyelőbizottság, *Andrik Mariska* óvónővel egyetértően szeptember hó 25-én rendezte a 74 óvodás gyermek örömeire, a szülők és intelligencia élénk részvétele mellett, az évzáró gyermekünnepélyt. A szépen betanult és értelmesen elmondott versecskék, dalok és változatos, összhangzó társasjátékok meggyőzték a jelenvöltoakat, hogy *Andrik Mariska* óvónő kiváló gondallal, fáradsággal és ritka lelkiismeretességgel vezette a nyustyai óvodát e nyáron át is. Erről tettek tanúságot az érdekelt szülők szemében föl-főlesillanó örömkönyvek és amaz elismerő, közhangulatot tolmácsoló s köszönetet mondó néhány keresetlen szó, a melyben az óvoda felügyelőbizottsága nevében *Kolbenhegy József* felügyelőbizottsági elnökhelyettes a vizsgát berekesztve, köszönetet mondott a szép sikerért az óvónőnek. Az ünnepélyt jelenlétükkel nagyban emelték *György Erzsike* és *Pászár Elzuka* állami óvónők, a kik az eredmény szakzszerű bírálat alapján nyilvánították teljes elismerésüket a szép siker felett, melyért gratulálni lehet a derék óvónőnek.

Táncztanítás. *Dobránszky János* és fia *Béla* a már szép hirre szert tett táncztanítók, f. évi október hó 3-án kezdik meg leczke óráikat a Hungáriában.

A táncziskola idényére leánykákat teljes ellátásra elvállalja. Legnagyobb szeretettel gondozza, oda és visszakiséri egy uri nő. Czim: a kiadóhivatalba.

Uj menetrend. A Máv. vonatain [1910. október hó 1-én új menetrend lép életbe. A mi menetrendünket illetően, ezuttal sem történt semmi változás, pedig már nagyon kívánatos lenne legalább a teled-tüleki 1 óra után induló személyvonathoz délben innen induló vonat beállítását.

Elrabolt cigánygyermek. A dányosi szörnyű rablógyilkosság után mindinkább aktuálisá vált az a kérdés, hogy lehetne megtekézni a kóbor oláh-cigányokat, kik a közbiztonság rémei voltak eddig is és minden szigorú rendszabály hiábavalónak bizonyult. A gyermekekre gondoltak tehát az intézők, s az az eszme került fészébe hogy az oláh-cigányoktól gyermekeiket el kell venni az államnak, s 15 éves korukig nevelni, gondozni, a hozzátartozókat pedig munkába fogni. A dányosi cigányok purgyéit a budapesti m. kir. állami gyermekmenhely mindjárt fel is vette és kihelyezte az itteni menhely központtelepére a „Sereg”-be, hol remélhető és várható volt, hogy szigorú nevelésülők valamint javítani fogják a neveletlen, vásott gyermekeket. Egy darabig ment is a dolog; a gyermekek igen jól érezték magukat, míg meg nem jelentek az atyafiak és csalogatni kezdték a gyermekeket. Julius hó 24-én este megszöktették *Bohó Friczinétől* a 10 éves *Balog Józsefet* és *Illés Józseftől* a három *Barkóczy* gyereket: a 4 éves *Rózát*, a 7 éves *Istvánt* és a 12 éves *Jánost*. Megindult a nyomozás, persze — eredménytelenül. — Most szeptember 25-ikén késő este állítólag 10—12 fellegyverzett oláh-cigány tört rá a Lakatos és Dombi családra, az öreg Lakatosné leütötték és revolvert szegezve az aszszonyokra elrabolták az államilag gondozott oláh-cigány gyermekeket, az öt Dani testvért. Lakatos Jánosnéól a 8 éves Dani Józsefet és a 7 éves Terézt, Dombi Lajosnéól a 9 éves Julit, Radics Sándornéól Dombi Margittól pedig a 6 éves Dani Marit és 4 éves Jánost. Nagy lármát keltett az éjjeli vállalkozást, de a gyermekeknek nyoma veszett. *Takács F.* rendőrőrmester a csendőrséggel együtt kutatja az ellopott gyermekeket.

Szökés a fogházból. A helybeli kir. törvényszék fogházából m. hó 26-án hétfőn reggel 5 órakor *Kakszi Benjámint* 8 hónap, *Varga János* pedig 1 1/2 évi fogházbüntetéssel sújtott rab a napos börtönőr falonfüggő felöltőjéből a fogház folyósójának kulcsát kilopták s annak segítségével az udvarra s onnét a kökerítésen át a temető felé szöktek. — Szökésük előtt azonban a fogházőrmester szobájában — amelynek takarításával voltak megbízva — a szekrényt feltörték s abból 30 korona ezüstpénzt raboltak el. A két szökésű aranyszabadságot azonban nem sokáig élvezhette, mert a meleghegyi juhászok *Kakszit* már szerdán, *Vargát* pedig csütörtökön a községi jegyző fogta el a kukoriczásban. Mindkettőt a csendőrség kísérte vissza az ügyészégre fogházba, ahol nemcsak a szökésért, hanem a betöréses lopásért is várják méltó büntetésüket.

Halálos döfés. Szept. hó 9-én *Szabari Erzsébet* özörényi lakosnak üszötínójuk a gyomrát és mellét úgy összeoklelte, hogy a súlyos sérülés következtében 10 napi szenvedés után szept. 18-án meghalt.

Vásárárthelyezések. A kereskedelemügyi m. kir. miniszter megengedte, hogy a vármegyénk területéhez tartozó *Királyhegyalja* községben a f. évi október hó 26-ára eső országos vásár ez évben kivételesen október hó 27-én tartassék meg. Ugyancsak a *Garamszék* községben f. évi október hó 8-ikára eső országos vásár ez évben kivételesen október hó 10-én tartassék meg.

Halálos baleset. *Szmejko János* hisnyóvizi vasgyári szerelő f. hó 28-án — munka közben — 2 méter magasból oly szerencsétlenül esett le, hogy azonnal meghalt. Holttestét a kir. ügyészség közbenjöttével szept. 30-án felboncolták.

Zenetanítás. *Hagelbauer György* az ismert ügyes zenetanító városunkba visszaköltözvén és itt megtelepedvén, zenetanítási leczkeóráit már megkezdette.

Felmentett cigány. Még 1909. november 29-én történt Guszonán, hogy a Horváthok t. i. ily nevű cigányok: *H. József*, *Barna*, *Mihály* összeveszték és dulakodtak is. Horváth *Barna* állítólag egy fejszét ragadott meg, és ezzel *Mihályt* meg akarta ütni, de a fejsze foka Horváth *József* jobb térdét érte, s hosszas kilődös után a sérült, kít december 4-ikén a kórházba vittek, majd onnan haza szállították, s újra bevitték, márczius 4-ikén meghalt. Erős felindulásban elkövetett halált okozó súlyos testi sértés büntetvével vádolta a kir. ügyészség *Horváth Barnát*, kinek ügyében szept. 28-ikán már második tárgyalás volt, s közben az igazságügyi orvosi tanács véleményét is kérte a törvényszék. Most *Kolbay Sándor* elnökle mellett ítélték a bíróság, s a szakértők, tanúk kihallgatása után a bíróság felmentette *Horváthot*, ki tagadta az egész dolgot és azt mondta, hogy *Horváth József* véletlenül maga vágta meg a lábát. Dr. *Mészáros István* kir. ügyész felebbezett a felmentő ítélet ellen.

Mire jó az üstökös? Élénk emlékezetben van, hogy a tavasszal mindenki igyekezett az üstökösben gyönyörködni; érthető, hogy Gömörviden is nézték esténként a *Halley üstökös*t. Május 21-ikén mikor az üstökös nézésében *Darab Istvánné* és több társa elmerült, *Lukács Imre* sietett a kedvező alkalmat felhasználni, feltörte a *Darabosné házának* ajtaját, onnan dunát, paplant, párnákat elemelt. A helybeli kir. törvényszék *Kolbay Sándor* elnökle alatt tartott tárgyaláson szept. 28-ikán *Lukácsot* lopás vétségéért jogerősen 3 napi fogházra és egy évi hivatalvesztésre ítélte.

Legfinomabb elsőrendű csemegeszőlő

5 kilós postakosaranként üzletemből vagy a domonyi szőlőtelepről szállítva **1 forint 10 krajczár.** Üzletemben kimérve kilogrammonként **24 krajczárjával** kapható.

KOHN ADOLF
fűszer-, liszt- és csemegekereskedő **Rimaszombat.**
Telefon: 32. Telefon: 33

Értesítés.

Tisztelettel hozom tudomására Rimaszombat város és vidék n. é. közönségének, hogy a **45 év óta fennállott HOLLÓSY-féle temetkező-vállalatot**

átvettem, azt ezentúl a régi név igénybevételével, a régi helyről (**Lossonczy-utca 21. sz.**) a saját nevem alatt fogom tovább vezetni. — Kérem emélfogva mindazokat, kiknek kedves halottaik eltemetése osztályrészül jut, ezen szomorú kötelesség teljesítésével engem megbízni. Elvállalok mindenféle temetkezést és az ezzel járó összes teendőket.

Tartok raktáron mindenféle nagyságban és kivitelben érc- és fakoporsót, szemfedőt, sírkoszorút, koszorúszalagot, készítették gyászjelentéseket, ravatalozást stb. mérsékelt áron a leg egyszerűbbtől a legdíszesebbig.

A helybeli és vidéki n. é. közönség jóakaratu pártfogását tisztelettel kéri

ZAVADSZKY EDE,
RIMASZOMBAT (Lossonczy-utca 21. sz.)

Rendkívüli árleszállítás.
Házassulandók figyelmébe!
Jegygyűrűk és nászajándék-tárgyak előnyösen beszerezhetők részletfizetésre is 13—*
TIGERMAN ADOLF
órásmeister és ékszerésznél **Rimaszombat.**

Kárpitos, paplanos munkák
Legelősből beszerzési forrása
IZSÁK SÁNDORNÁL,
Rimaszombat, Koháry-u. 27.
„Polgári Olvasókör” közepében. 13—*
Ugyanitt egy tanácsos és tanulmány felvételék.

A Rimaszombati Kereskedelmi és Közgazdasági Bank Részvénytársaság
megvételre ajánl:
Gőzgép- és motorcséplő készleteket, arató-, fűkaszáló-, vető- és szénagyújtó gépeket, valamint mindentéle kisebb gazdasági gépeket.
Elvállal: malom, tégl- és szeszgyár berendezéseket.
Szállít: műtrágyát, erőtakarományt, etternit, fedőcserepet és porosz kőszent.
Salgótarjáni kőszénbányának, gömörmegei egyedüli vezérképvisellete.
Nagyobb rendeléseknél előnyös fizetési feltételek és kellő biztosíték mellett **10—15 évi hitelt is nyújt.**
Legutányosabb árajánlattal készséggel szolgál.
5—*

Megbízható ügyelők keresetnek!
Mégbízható ügyelők keresetnek!

Kiadó lakás.
Lossonczy-utca 45. számú ház emeleti része, mely hat szoba, konyha, kamara s mellék-helyiségekkel bír, azonnal bérbe kiadó. Értekezni lehet a tulajdonos: **Zavadszky Edével** (rimaszombati konzervgyár) 10—*

Uj üzlet megnyitás!
Tisztelettel hozom az igen tisztelt hölgyközönség tudomására, miszerint **női-kalap üzletemet** folyó évi október hó 1-én nyitom meg.
Elvem nem dicsőkedni, hanem kérni az igen tisztelt hölgyközönséget a legújabb divatu női kalapjaim megtekintésére.
Lakásom: **Rózsa-utca és Szentpétery-utca sarok, Zvikker-féle ház.** Tisztelettel
Özv. Erdélyi Jánosné.

Eladó téli fajalma!
U. m. beregi és nemes sóvári téli arany-parmén, többféle remett *Török Bálint*, *Pogácsa* alma, mind kézzel szedett, szedés-közben leesett vagy hullott egy sincs közte, **mi pedig a gyümölcs eltarthatására nagy befolyással van.**
Ár vegyesen I. osztály **20 liter 2 kor.**
II. „ **20 „ 1 „ 30 fill.**
Rendeléseket elfogad vidékre is
SOÓS GYULA Rimaszombat.

Eladó ház, kiadó bolt.
Kossuth-utca 41. sz. ház nagy kerttel és szép udvarral eladó, továbbá az **Andrássy-ut 1. sz.** alatti házban **november 1-től kezdődőleg egy csinos bolt** kiadó. — Értekezni lehet: **Andrássi** fényképészszel.

Az őszi idényre mindennemű kész **férfi, női és gyermek** cipőket tart raktáron a **Kovács Zsigmond-féle** cipőüzlet **Deák Ferencz-u. 8. sz.**

Átadó üzlethelyiség.
Erzsébet-tér 9. sz. alatt a volt **Seidner Géza-féle bazár** átadó. — **Czim:** a kiadóhivatalban.
Eredeti „Pfaff” varrógépek, valamint elsőrendű **KERÉKPÁROK** dupla harangcsapágygyal és szabadonfutóval! 5 évi jótállás mellett eredeti gyári árban kaphatók.
Kerékpáralkatrészeket az egész világon létező összes kerékpárokhoz külső és belső gumikat, pedálok, lánczok, csengők, kormányok, sárvédők, kulcsok, szabadonfutó ágyak, esészek, konuszok, tengelyek stb. stb. nélyen leszállított nagyban eredeti gyári árban szállítok vidékre is.
TIGERMAN ADOLF, 12—*
órásmeister és ékszerész.
Rimaszombat. (a pénzügyigazgatósági épület.)